

GAZETA KRAKOWSKA

N^{ro} 105.

Z KRAKOWA DNIA 31 GRUDNIA 1826 ROKU W NIEDZIELE.

— Z Krakowa. —

Na 6stem Posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiej dnia 13 Grudnia 1826 r.

Przed rozpoczęciem obrad, Marszałek Seymu z powodu nieobecności Assessora Seymu Kajetana Florckiewicza wezwał na zastępstwo tegoż Kryspina Hr. Żelińskiego Reprezentanta Gminy Okręgowej Liszki i przysięgę Art. 93 Statutu urządzającego Zgromadzenia polityczne przepisaną odebrał; gdy atoli Assessor Seymu Kajetan Florckiewicz do Izby Obrad przyszedł, wezwany na zastępstwo do miejsca w Zgromadzeniu mu właściwego wrócił.

Następnie Sekretarz Seymowy odczytał Protokół Obrad z poprzedzającego posiedzenia.

Assessor Seymu Soczyński przedstawił Izbie Prawodawczej prośbę X. Floryana Kudrewicza, Professora Pisma S: w Uniwersytecie Jagiellońskim w przedmiocie wyznaczenia mu pensyi Emerytalney, która jednogłośnie Senatowi przesłaną została.

Reprezentant Kadłubowski stósownie do wniosku na poprzednim Posiedzeniu uczynionego, złożył na piśmie do łaski Marszał-

kowskiej żądanie, ażeby Senat Rządzący Instrukcją Prokuratorom wydaną, o ktorey w Obrazie Kraiu: czyni wzmiankę Izbie Reprezentacyiny nadesłał.

Reprezentant Czerniński z uwagi na możliwość wydawania ze strony Senatu Instrukcyi Prokuratorom, oświadczył się nie być za zdaniem Reprezentanta Kadłubowskiego, gdyby nie ta okoliczność, że może z mocy takowey Instrukcyi Exekucya wyroków nawet III. Instancyi przez Prokuratorów wstrzymana być.

Żądanie Reprezentanta Kadłubowskiego Izba Senatowi przesłać uchwaliła.

W dalszym ciągu działań Sekretarz Seymowy odczytał złożoną przez Assessora Seymu Soczyńskiego prośbę Jakóba Girtlera o udzielenie mu pensyi Emerytalney więksey nad sumę złp. 600 przez Senat inicjowana, którą Izba Senatowi przesłać uchwaliła.

Delegowany z Kapituły X. Teodor Sołtyk przedstawił prośbę Franciszka Bratkowskiego, Pisarza Rogatkowego o wyiedhanie u Senatu Rządzącego inoyatywy do przyznania mu pensyi Emerytalney, wyrównywiający płacy dotąd przez niego pobieraney.

Marszałek Seymu przymawiając się za

Franciszkiem Bratkowskim, jako zasłużonym i pilnym urzędnikiem łączył swe zdanie, a żeby Izba Prawodawcza do prośby jego przychylić się i na ten koniec do Senatu prośbę przesłać uchwaliła.

Izba Prawodawcza zgodnie z wnioskiem Marszałka, prośbę taką Senatowi Rządzącemu zakomunikować p stanowiała.

Assessor Seymu Soczyński w głosie zabrany, uważał prośbę Franciszka Bratkowskiego za niewłaściwie do Izby Prawodawczej podaną, gdy jako Officialista Rogatkowy winien był wprost do Senatu Rządzącego, któremu prawo zarządzania przychodami Rogatkowemi służy, udać się, chyba że Izba ma myśl udzielenia mu pensyi Emerytalney z ogólnych przychodów Kraiu.

Reprezentant Czerniński z powodu żądanego przez Franciszka Bratkowskiego wynagrodzenia, wniósł za równie potrzebne udzielić wsparcia Żołnierzom w obronie Kraiu zasłużonym, na teraz w Milicyi Kraiowej zostającym, których imiona oddzielnie przedstawiać oświadczył.

Tenże Reprezentant Czerniński odczytał Izbie Prawodawczej Uwagi nad Obrazem Kraiu przez niego zrobione, które gdy odnosiły się tylko do Instytutów Religijnych i Oświecenia, zamówił sobie mowca po uzupełnieniu co do wszystkich gałęzi Administracyi w Obrazie Kraiu wyszczególnionych, także do łaski Marszałka złożyć, a następnie rozważyć Izby Prawodawczej poddać.

Delegowany z Akademii Paweł Czaykowski z przyczyny odczytanych uwag nad Obrazem Kraiu, przez Reprezentanta Jakóba Czernińskiego, a mianowicie co do uczynionej wziątki o Kuratoryi Nauk, oświadczył Izbie Prawodawczej uczynić swoje uwagi, w których przedstawi: że zaprowadzenie Kuratoryi ostatecznie dziełem czasu i wolą Erzech Naya-

iańszych protegujących Dworów, żadnego na zmniejszenie Budżetu Akademickiego niemoże mieć wpływu. Dalej oświadczył Delegowany z Akademii Paweł Czaykowski, że Reskrypt Najjaśniejszego Aleksandra, na mocy którego Reprezentant Czerniński gruntuje możność zmniejszenia wydatków Akademickich odnosi się tylko do czasu, w którymby klęska Naród dotknęła.

Reprezentant Czerniński oświadczył na wniosek Delegowanego z Akademii, że właśnie podówczas doznał klęski, z powodu upadłego z cynku dochođu.

Delegowany z Akademii Paweł Czaykowski oznajmił na to, że również przy postanowieniu pierwszego Budżetu, żadney z cynku korzyści Krai nie miał.

Reprezentant Czerniński w odpowiedzi Delegowanemu z Akademii Czaykowskiemu, przytoczył sumę wydatków pierwszego Budżetu Akademickiego, która chociaż nie było cynku, że jest daleko mniejszą, od terażniejszego Budżetu uciążliwą nie była.

Delegowany z Akademii Czaykowski na głos Reprezentanta Czernińskiego oznajmił, że powiększenie wydatków na Budżecie Akademickim pochodzi z hojności i daru Reprezentacyi Narodowej, i z potrzeby zaprowadzenia nowych Katedr, która w ciągu lat dalszych wykryła się.

Assessor Seymu Soczyński wniósł, a żeby tak przedstawienie Delegowanego z Akademii Czaykowskiego, jako też Reprezentanta Czernińskiego, jeżeli się okażą być zgodne z dobrem Kraiu i do użycia posłużyć mogą, wypada jednak by na piśmie uczynione były.

Tenże Assessor Soczyński wniósł do Izby prośbę Starszych Cechu Złotników i Jubilerów Krakowskich, mającą za cel:

- a) Zmianę zapadłej ustawy Seymowej z roku 1820 o Cechach.
- b) rozwinięcie niektórych artykułów sposobu postępowania przepisujących w przyjmowaniu Czeladzi i terminatorów.
- c) Odlęcie Starozakonnym niecywilizowanym możności terminowania.

Po odczytaniu takowej przez Sekretarza Seymowego, Delegowany Sędzia Pokoju Jan Mieroszewski uważał, że prośba ta wyłączenie załatwieniu Senatu ulega.

Assessor Seymu Soczyński na wniosek Delegowanego Sędziego Mieroszewskiego oznamił, że gdy prośba podana mieści w sobie żądanie zmiany prawa przez Reprezentatygią uchwalonego i zmiany co do Starozakonnych, niemoże przeto iak tylko przez Izbę za poprzednią Inicyatygią Senatu byđz decydowana.

W końcu prośba z woli Izby Prawodawczej do Senatu Rządzącego odesłana została.

Poczem Posiedzenie z powodu zatrudnień żądania Kommissyi Kwalifikacyjney do dnia pioutrzeyszego, to jest 15 t. m. odroczone zostało.

Jacek Księżarski,
Sekretarz Seymowy.

Ż Warszawy d. 22 Grudnia

Deputacyia do rozpoznania i przyznawania tytułow honorowych z grona Senatu wybrana

Podaje do publiczney wiadomości, iż na mocy szczególnych upoważnień przez J. C. Mość sobie udzielonych, tytuł Książęcia, Leopowi Sapieha, — tytuł Hrabiego, Józefowi Ledóchowskiemu, Antoniemu Stadnickiemu i Romanowi Ankwiczowi, — tytuł Barona, Antoniemu Puszetowi i Ignacemu de Domballe Bertrand, — nakoniec tytuł Kawalera

Państwa Francuzkiego, Stanisławowi Hempel, — stósownie do złożonych przez nich legitymacyi, przyznała.

Prezydujący, Senator Wbiewoda,
Jenerał Jazdy,
(Podpisano) Wincenty Hr. Krasieński.
Za Sekretarza Senatu,
Buczyński.

JPan Fryderyk Hr. Skarbek, Professor Królewsko Warszawskiego Uniwersytetu, Członek Towarzystwa Przyjaciół nauk, przerobiwszy w ięzyku Francuzkim dzieło swoje podług nowego planu O Gospodarstwie narodowem, oddał je pod sąd Instytutu Francuzkiego, i otrzymał doniesienie, iż Akademia Paryzka umiejętności przyjęła to dzieło, i wyznaczyła z grona swojego PP. Baronów: Fourier i Coquebert Montbret do zdania sobie o niem sprawy.

Kurs Listów Zastawnych

Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Za Sto złotych w Listach Zastawnych

z Kuponem płatnym d. 22 b. m.

Przedający żadaią zł. 77 gr: 15.

Kupujący daią — 77 — —

Istotnie przez Meklerów przysięgłych nie przedano.

W Warszawie d. 18 Grudnia 1826 r.

F. H. Schaber S. G. K. W.

Z Petersburga d. 23 Listopada d. K.

(Z Gazety Senackiej.)

Przez Naywyższy Ukaz J. C. M. do Kapituły orderów Rossyyskich, dnia 3 Listopada, na zaświadczenie J. C. M. Cesarzewicza, o gorliwości odznaczającej się w służbie i pracowitości, niżej wymienieni Urzędnicy Kancellaryi Rzeczywistego Radey Taynego Nowosilcowa, naylaskawiej mianowani Kawalerami orderów: S. Włodzimierza Sciey klasy, Radca Stanu Adam Dunin Żurko-

wski; tegoż orderu 4tej klasy, Sekretarz Kollegialny Ignacy Bobiatyński; S. Anny 2giej klasy z brylantową ozdobą, Assessor Kollegialny Alexy Homzin; tegoż orderu i klasy bez brylantowey ozdoby, Sekretarz do korespondencji zagranicznej Karol Termeń; i tegoż orderu 3ciej klasy, Translator Józef Mori.

Przez Naywyższy Ukaz do Kapituły orderów pod d. 13 Listopada, na zaświadczenie J. C. M. Cesarzewicza, o służbie odznaczającej się gorliwością Pocztmistrz Obwodu Białostockiego, Kapitan Jan Kobiakow, nayłaskawiey udarowany brylantową ozdobą ordera S. Anny 2giej klasy.

W Naywyższym Ukazie do Kapituły orderów pod d. 14 Listopada wyrażono: Sekretarza 1go Departamentu Rządzącego Senatu, Radcę Kollegialnego Titowa, w nagrodę odznaczającej się służby, osobiście Nam wiadomey, nayłaskawiey mianujemy Kawalerem orderu S. Włodzimierza 3ciej klasy, rozkazując Kapitulę przesłać mu dyplom i znaki tego orderu. — (Wyrazy: Nam osobiście wiadomey, napisane są pomiędzy wierszami własną Jego Cesarskiej Mości ręką.)

Przez Naywyższy Ukaz, objawiony Rządzącemu Senatowi przez sprawującego Ministerium spraw wewnętrznych, dnia 9 Listopada, Cesarz Jegomość, na przedstawienie sprawującego Ministerium, stosownie do postnowienia Komitetu Ministrów d. 23 Października, Naywyżey rozkazać raczył, Dozorcy kwarantanny Konstantynoborskiej, Radcy honorowemu Utkinowi, wydać jednorazową nagrodę 1000 rubli.

Przez Naywyższy Ukaz, objawiony Rządzącemu Senatowi przez Sekretarza Stanu Murawiewa, w odniesieniu się do Ministra Cesarzkiego Dworu, Xążęcia Wołkońskiego, d.

14go Listopada r. b. Cesarz Jegomość przez wzgląd na ubóstwo i cnotę Sekretarza 1go Departamentu Rządzącego Senatu, Radcy Kollegialnego Titowa, naymiłościwiey raczył mu darować z Gabinetu Jego Cesarskiej Mości jednorazowie pięć tysięcy rubli.

Podług ostatnich doniesień z Archangelu pod dniem 4 b. m., wielka kra zaczęła iść na Dzwynie, i spodziewano się, że ta rzeka wkrótce stanie.

— Dnia 27. —

Dzisiejszy Dziennik Petersburgski umieścił następujące wiadomości z Turcyi: — Według ostatnich doniesień z Stambułu pod dniem 25 Października (d. K.) trwoga, będąca skutkiem surowych środków, jakich rząd widział potrzebę użyć po odkryciu ostatniego spisku, jest tem większą, iż liczba ofiar zda się wynosić w ostatnich 15 dniach blisko 7000 osób, między któremi rachują 2000 ludzi nowego woyska; lecz spokojność publiczna nie była przerwana ani na chwilę. — Wielki Sułtan popiera czynnie uskutecznienie swoich zamysłów; bywa często na ćwiczeniach nowo zaciągniętego woyska, którego udoskonalenie jest dosyć widocznemaby zasłużyło na pochwałę woyskowych Europejskich, znajdujących się w Stambule. — Dywan zgromadza się częściej, niż zwykle, a ostatnie jego zgromadzenie (dnia 24 Października d. K.) przedłużyło się aż do zachodu słońca. — Rozruchy wzniecone przez bunt woyska w Nikomedyi, są zupełnie usmierzane. Słychć o nowem powstaniu w Erzerum, Diarbekir i w kilku Baszostwach Azyi mniejszey; lecz wiadomości te potrzebują potwierdzenia. ,,

Czytamy w Gazecie Moskiewskiej Nro 90 następujący artykuł:

Wiadomo, że najlepszą do porcellany farbą zieloną jest niedokwas chromu, otrzymujący się teraz najkorzystniej z chromianu żelaza (czyli żelaza chromicznego), weszłego niedawno w użycie, do robienia farby żółtej na drukowanie tkanin. Lubo tego minerału podostatkiem ma Syberia, w handlu at li dotychczas się nie znajduje. Dr. Hamal, zostający przy Jenerale Gubernatorze Moskiewskim w części przemysłu rękodzielniczego, pragnąc ozaionić naszych fabrykantów porcellany i płócien farbowanych z tak pożyteczną dla nich substancją, opatrzył się własnym kosztem w pewną iey ilość, udzielając iey bezpłatnie, równie iak instrukcyi względem nay epszych sposobów użycia, ku otrzymywaniu z chromianu żelaza rozmaitych materyi farbujących. W tym więc celu mogą się prosto doń udawać. „

Chrom należący do metallów kwasowych, odkryty został w roku 1797 przez sławnego chemika Francuzkiego Vanquelin, w minerale Sybirskim, znanym pod nazwiskiem ołowiu czerwonego, który jest właściwie solą złożoną z kwasu chromicznego i niedokwasu ołowiu (sól ta inaczej zowie się chromianem ołowiu.)

Pierwszy Pan Pontier odkrył chrom w związku z żelazem (chromian żelaza czyli żelazo chromiczne) w Departamencie Var, we Francyi, i z tego właśnie minerału fabrykanci Francuzcy wydobywali w znaczney ilości ów prześliczny kolor zielony do porcellany, a później kolor żółty do drukowania tkanin; lecz zaledwo wprowadzono go w użycie, gdy kopalnia chromu żelaza Warskiego została wyczerpaną; dziś przeto Francya opatruje się weń z Baltymory, w Ameryce. W Austrii, sztuki winne są nabytce tey istoty J. C. M. Arcy - Xięciu Janowi, który ją odkrył w swojej podróży mineralogicznej do

Alp Styryjskich. Kopalnie Sybirskie, nade wszystko w fabryce Miaskiey, obfitują w chromian żelaza. Gdy dotąd iednak nie, można go było nabywać drogą handlu, skarb ten był nie użytecznym dla naszego przemysłu. Słusznie przeto spodziewać się można, iż liczni właściciele fabryk porcellany i płócien farbowanych w Gubernii Moskiewskiej, skwapliwie przyymą ofiarę Pana Hamela, który im podaie zręczność poznania tego minerału i rozmaitego iego użycia. Można nawet mieć nadzieję, iż Rossyia wkrótce będzie mogła opatrzyć w rozmaite preparata chromiczne inne kraie Europy.

Z Paryża d. 16 Grudnia.

Dnia 12 b. m. otworzył Król o godzinie 1wszey z południa przy zwykłych uroczystościach w pałacu Louvre posiedzenia Izby mowa następująca:

Mci Panowie! Przygotowane są ważne prace na terażnieysze posiedzenia. Zapewniony o Waszey gorliwości, nie wahałem się zwołać Was przed zwyczajnym czasem.— Dwie ustawy będą pod Waszą rozagę podane, których celem jest uporządkowanie przepisów względem lasów i względem sądów wojskowych. Nie dopuściłem czynić w ostatnich wiele nowości i opierają się na terażniejszym urządzeniu woyska. — Pragnąłem, aby obeszło się bez zatrudnienia wolności druku; ale w miarę rozwinięcia się wolności wydawania pism, wśliznęły się także nadużycia, których usunięcie wymaga obszerniejszych i skuteczniejszych środków. Nadszedł czas położenia końca zasmucającem zgorzieniom i zastlonieniu nawet sameyże wolności druku przeciw niebezpieczeństwom z iey nadużyciów pochodzącem. Będzie Wam zatem podany projekt dla dopięcia tego celu. — Dostrzeżona została niedokładność w urzędze-

niu Sądów przysięgłych. Każę Wam podać projekt ulepszący tę instytucyą. — Naznaczone na handel niewolnikami kary nie okazały się skutecznemi i mogły być unikane. Wypada potrzeba dokładniejszego prawodawstwa, i kazałem podać Wam w tej mierze projekt. — Od wszystkich zagranicznych Rządów odbieram ciągle zapewnienia najszczerzej przyjaźni i zgodnych z moimi uczuciami względem utrzymania pokoju. — W iednej części półwyspu wybuchnęły niedawno zaburzenia; lecz dołożę z moimi Sprzymierzonymi starania do ich uśmierzenia i dalszym ich skutkiem zapobieżenia. — Ciągłe powiększanie się niestałych podatków dozwolił nam na ten rok o tyle pomnożyć summy na służbę publiczną, o ile w roku przeszłym zmniejszony został gruntowy podatek, i t. d. — Po ukończonej mowie Królewskiej wykonali przysięgę nowi Parowie i Deputowani i Kanclerz z rozkazu Króla ogłosił posiedzenia za otworzone.

Pan Karol Dupin otwierając świeżo kurs Mechaniki i Jeometrii zastosowanych do Sztuk i Rzemiosł, wystawił w mowie bardzo godnej powszechney uwagi gatunek *Statystyki moralney* Narodu Francuzkiego w Obrazie porównawczym cywilizacyi części północney względem części południowej tego Kraju. Od Genewy do St. Malo prowadzoną linią odcina na część północną 32 Departamentów; a 54 południowych pod nią zostawia. — W 32ch pierwszych, znajduje się 13ście Miliionów ludności; w drugich zaś, 54 południowych, jest ich 18 mill. — Uważa daley że z 10 mill. mieszkańców północney Francyi, wysekaią do szkół 740,846 młodzieży; a zaś z 13 mill. mieszkańców południowych nie idzie do szkół teyże, tylko 375,931 przez co dowodzi, że na ieden mill. ludności, Fran-

cyia północna oddaje naukom 56,988 młodzieży; południowa zaś tylko 20,885. — A tak dobra początkowa Instrukcyja trzy razy prawie rozciąglejsza jest w 32 Departamentach północnych, niż w 54 południowych. — Okazując daley P. Dupin na tey zasadzie oświecenia, oczywisty wpływ jego na rozszerzenie przemysłu, pracowitości, dobrego mienia ludu, a zatem i dobra Skarbu i potęgi narodu i jego chwały, stawia w dowodzie przed oczy Publiczności rachunek-Statystyczny, który w krótkości tylko i zbiorowo wyrażamy, iak następuje:

Z 32 Departamentów północnych, cełujących oświeceniem, chociaż nierównie uboższych od 54 południowych w korzystne produkta, przez samo swoje położenie, odbiera Skarb publiczny:

Z 18,692,191 Hektarów, podatku ziemskiego . . . 127,634,765 Fr.
 Z 34,841,235 Hektarów, z
 Depar: Południowych . . . 125,412,969 Fr.
 Z 32 Depart: Półno: Patentowe przynosi Skarbowi . . . 15,274,456 Fr.
 Z 54 Południowych, też Patentowe, równą ceną opłacane . . . 9,623,733 Fr.

W 32ch Departamentach północnych, wydano przywilejów na wynalazki od r. 1791 do 1825 Nro 1689, a w 54ch południowych Francyi mniej oświeconey wydano ich tylko 413.

W 31 Departamentach północnych, po odrzuceniu Parsza i Departamentu Sekwany dla bezstronniejszego rachunku, rozdano rocznie nagród naukowych wraz z *Accessit*, 107. — A 54 południowych tylko 36. — Gdzie ta zachodzi uwaga, że w Departamentach mniej oświeconych, nagród było tylko 4 w tych 36, a reszta w *Accessit*: wszystkie więc prawie nagrody, których na cały kraj 37 tylko rozesłano od Uniwersytetu, zebrała oświe-

cona Północ Francyi. — Dalej do szkoły Politechnicznej, dokąd nader trudne jest dostanie się dla wielkiej ścisłości w Konkursach, przyjęto w przeciegu 13 lat, z 32 Departamentów północnych, uczniów 1233; z południowych zaś tylko 700. — Przy wystawieniu publicznem Płodów Sztuk i Przemysłu w r. 1819 przyznano:

Na 32 Dep. Północ:	Na 54 Dep. Połud:
Medalów złotych 63	26.
— srebrnych 136	45.
— bronzow: 94	36.

Te porównania, przy naydobitniejszym usprawiedliwieniu onych przez P. Dupin okazują, ile i Rzady same i cała Społeczność Kraiowa szkodować mogą na przygłszaniu światła nauk, zamiast dawania im Opieki i zachęcenia.

Z Lizbony d. 5 Grudnia.

Wypis z urzędowych do Rządu doniesień: Jenerał Claudino, dowodzący wojskami w Traz-os-Montes, donosi pod d. 23 Listopada z Vinhaes, że Margr. Chaves udał się z Miranda do Bragancy. Podług listu z d. 24 Chaves wszedł do Bragancy; znajdował się na czele 800 ludzi i 150 jazdy regularnego wojska, 13,000 pospolitego ruszenia tak z Portugalczyków, jako też Hiszpanów złożonego, pomiędzy któremi widzieć się dają pikinterowie. Powstanie jest powszechne w Lemba, Vinhaes, Braganca i Miranda. Pułkownik Valdez, który przed buntownikami uciekać musiał, został od Jenerała Claudino oderwany; i ostatni żądał posiłku od dowódców w Minho i Oporto, lecz ci dostawić mu tylko mogli 300 piechoty, która do Amarante posłana została. Margr. Angeia, dowódca w Minho, pisze z Bragancy pod d. 29 Listopada, iż stara się zaskończyć wzgórze Tamegi, Jenerał Stubbo! czyni przygotowania do obrony Oporto, a Jenerał Azevedo, który d. 30 stał w Viseu, ma się obronnie na lewym brzegu Duero. D. 28 wybuchnęło powstanie w Villareal, ktorem Margrabina Chaves kierowała. Jenerał Azevedo donosi z Viseu pod d. 1 b. m. że buntownicy opanowali także lewy brzeg Duero, i że tey rzeki więcey bronić niemoże. Dalej doniósł Minister spraw zagranicznych Izbow: że buntownicy przysięgli nayuroczyściey na Krzyż S. iż Infanta Don Miguel uznają iako Króla, a za iego Następczyną Xiężną Beiry (która przez zaślubienie się z Infantem Hiszpańskim utraciła prawo do Tronu Portugalskiego.) "Przysięga ta wykonaną została pod opieką Władz Hiszpańskich; z tem, wszystkiem (wyraża Minister) dodać muszę, że Junta Apostolska włada Gabinetem Madryckim, że ta Junta posiada nieszczerściem rozgałżnienia w Portugalii, i że uważać ją należy iako naywiększą chłostę Monarchii i iako nayniegodziwszy związek przeciw Królom i cywilizacyi Europeyskiej. Gdy Hiszpańskie Ministeryium odebrało wiadomość o wiaragnieniu wychodniów do Portugalii, rozkazało odebrać im broń. Ten rozkaz był nam udzielony, ale w takich wyrażach, iż nie sądze za przystoynność udzielić go Izbow. Rejentka rozkazała oznaymić Posłowi Hiszpańskiemu, iż iego poselstwo w naszym kraju ustało, a swoiemu Ministrowi w Madrycie nakazała ządać zadosyc uczynienia, ale nie w słowach, tylko w czynach, i to tak, że jeżeli nie będzie zaspokojającym, tedy Angliia naturalna i szczerza przyjacielką Portugalii, ządać go będzie. Oprócz tego prosiła Reientka Anglii o pomoc. Dwery Francuzki, Austryjacki, Rossyyski i Pruski uznały naszą konstytucyją; jednak z naszej strony podane zostelo zażalenie przeciw politycznemu postępowaniu Posła Francuzkiego w Madrycie (L. de Moustier) względem Portugalii.

Będzie zapewne od Rządu swego odwołany. (*)
Z tem wszystkiem pojednanie się z Dworem Hiszpańskim ieszcze jest podobnem, skoro tylko krok pierwszy uczyni i rząd nasz uzna.,,

Z Londynu d. 9 Grudnia.

W Parlamencie od zebrania się jego niezaszło nic ważnego, oprócz oświadczeń Ministrów względem wniesć mających propozycji po świętach Bożego Narodzenia.

N. Król po odwiedzeniu Kcia Jorku odjechał dnia 2 b. m. na powrót do Windsor. Xżę ten trudni się już sprawami wojskowemi.

Z Gibraltaru donoszą, że 64ty pułk Angielski wraz z 2 kompaniami artyleryi popłynął do Lizbony. Tu zaś mówią powszechnie, iż Rząd najmuie okręty do przewozu wojska do Portugalii.

Gazeta *Times* odzywa się do Ministra Canninga, ażeby nie groził, ale uderzyć kazał, i iż że nie potrzebuje iak tylko 4 lub 5 batalionów Anglików z tuzinem dział do Lizbony posłać, a za uderzeniem w bęben przez wojsko Angielskie całe półwyspie wezmie się do oręża! — Gazeta zaś *New-Times* nie przecząc wtargnięcia wychodniów Portugalskich z bronią w rękę do ocyzyny, poczytuje za niepodobieństwo, ażeby Hiszpania, w terażniejszych okolicznościach mogła Portugalii wojnę wydać. W kroczenie Francuzów w roku 1823 do Hiszpanii, wcale różni od rzekomego postanowienia Hiszpanii zawojuowania Portugalii. Przedsięwzięciu Francyi nie towarzyszyło przekonanie, że przez to nastąpi wojna z Angliją, która teraz nieodzownieby nastąpiła, gdyż najuroczystsze umowy wkładają na nas obowiązek do bronienia Por-

tugalii. A iestże Hiszpania w stanie do prowadzenia z Angliją wojny? Przypuśćmy natomiast, iż byłaby tyle nierozsądną do przedsięwzięcia takowego kroku, czyliż Francya i inne Mocarstwa zezwolą na środek, który na nowo zapaliłby w całej Europie wojnę? ,

Karol Bonaparte, najstarszy syn Lucjana Bonaparte, przytył onegdaj po 17 dniowej żegludze z północney Ameryki do Liwerpoola i zabawiwszy czas nieiaki w Anglii, powrócił przez Niderlandy do swej rodziny do Włoch.

Korweta Lorda Cochranego przybyła dnia 21 Listopada do Liworna i stanęła obok zbudowanej tam dla Bazy Egipskiego fregaty.

Jedna z Gazet donosi, iż podług najnowszych listów z Algieru zdają się Algierczykowie porzucić rzemiosło rozboiu. Dey odstąpił połów koralu pod brzegami między Boną i Oram. Rządowi Neapolitańskiemu za połowę zbioru. Środek ten, który znaczną liczbę rybaków zatrudni i nowy z robek zarządzi, jest prawdziwie pierwszym krokiem do cywilizacyi. Tymczasem od dwóch miesięcy jeden z Agów Janczarów znajduje się wewnątrz Kraiu, i pod pozorem zmuszenia Arabów do haraczu, którego złożyć nie chcieli, kazał ich do 3000 wyciąć, zabrał ich żony, bydło i wszelkie majątki. Aga ten znajdował się na czele 5000 zbrojnych ludzi.

Z Laguairy nadeszły zaspokajające wiadomości o wewnętrznym stanie Wenezueli dnia 25 Października. Paez przyłączył się do umiarkowanego stronnictwa, pojednał się z Pułkownikami Maceno i Schmidt, i uzyskał zaufanie władz i kupców Karakaskich. Dnia 5 Października odbyło się za zezwoleniem Paeza w tem mieście zgromadzenie Municypalności i znakomitszych mieszkańców. Życzenie zaprowadzenia federalnego systemu na wzor północney Ameryki przyjęte i ednomyslnie zostało.

(*) P. de Moustier otrzymał dnia 1 Grudnia rozkaz do wyjazdu z Madrytu, opuścić tę stolicę dnia 5 a przybył do Paryża 15.

D O D A T E K

D O N^{ro} 105

G A Z E T Y K R A K O W S K I E J

z KRAKOWA DNIA 31 GRUDNIA 1826 ROKU w NIEDZIELĘ.

OBSERWACYJE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0' Raunira.

Dzień godzina	Barometr z reduk. na 05 z.		Thermi czyli stopizim i ciepota	Higro- metr	Wiatr	Stan Atmosf:	U W A G I.
	cali	lin:	stopnie	stop:			
Grud: god: 7	27	8, 913	— 1. 2	84	Południo: Sredni	Pochmurno	o go. 10 śnieg.
12	"	7, 998	+ 0. 9	77	Połud Ws: Słaby	"	
26. 3	"	7, 649	— 0. 1	82	Półn: Ws: Sredni	"	Śnieg.
9	"	6, 313	— 0. 4	83	Zachodni mocny	"	
27. 7	27	5, 818	— 0. 0	84	Połud: Za: mocny	Pochmurno	W nocy śnieg.
12	"	5, 976	+ 1. 9	78	" "	"	
3	"	6, 583	+ 0. 8	80	Północny mocny	"	
9	"	7, 773	— 0. 6	80	" "	Chmury	
28. 7	27	8, 513	— 1. 6	80	Północny Sredni	Pochmurno	
12	"	8, 418	— 1. 2	75	Zachodni mocny	Chmury	
3	"	8, 553	— 0. 8	77	" "	Pochmurno	
9	"	8, 203	— 0. 6	81	Zachodni wichur	"	
29. 7	27	6, 688	+ 0. 3	80	Zachodni wichur	Pochmurno	
12	"	5, 642	+ 0. 9	78	" mocny	"	
3	"	4, 856	+ 0. 9	75	" "	"	
9	"	2, 761	+ 0. 0	82	" "	"	

J. Steczkowski, Zast: A. G.

Od brzegów niższej Elby d. 15 Grudnia.

Podług doniesień z Rio - Janeiro wyprawiony z Bremy w Lipcu okręt Brodtrac z osadnikami przybył tam szczęśliwie dnia 28go Wiześnia, i pomimo długiej żeglugi dowiózł zdrowych wszystkich podróżnych.

Wyprawiony z Assens do Hull bryg An na Katarzyna ze zbożem zatopił się całkowicie dnia 12 z. m. przy Saebye.

W Szwecyi założone zostały dwa akcyjne towarzystwa na zrobienie spławny Clar-Elbe w Wermland i do wyczyszczenia i za-

łożenia szlusz na By-Elbe, do których przystąpił Rząd, do pierwszego z 100,000, do drugiego z 50,000 talarów.

Związek przyjaciół Greków w Sztokolmie posłał znowu dnia 17 z. m. Paryżkiemu 6550 Fr. Czynione tam są ciągle składki i niektóre rozciągają się rocznie na cały czas trwania nierównej i nieszczyśliwej walki Greków.

Z Milo d. 13 Października.

Eskadra Hydriocka pod rozkazami Admirała Sachтуры naprawia teraz swoje okręty pod Hydrą, a Miaulis pozostał z 25 okrętami i 4 palnymi statkami pod Samos. Tamże udać się chciał Konstanty Kanarys z darowanym mu przez Hr. Harcourt palnym statkiem.

Kommodor Angielski Hatailton zabrał na swoby okręt rodzinę Prezesa Rządu Greckiego Zaimis z Napoli di Romania, dla zawiezienia iey do Cerigo.

Kapitan Francuzki de Crosne opuścił służbę Grecyi i udał się z swoim okrętem pod opiekę tutejszego Vicekonsula Francuzkiego, ponieważ dowiedział się, iż dowodzący w wodach Lewanckich Admirał Francuzki de Rigny wydał rozkaz rozstrzelania iego okrętu, gdzie będzie natrafiony.

Od kilku dni przybyło tu wiele rodzin z Morei, ponieważ Ibrahim Basza zburzył miał kilkanaście wsi Mainotskich.

Przybył tu Pułkownik Voutier z 4 innymi officerami Francuzkimi i 60 żołnierzami, chce udać się do Skopolo i złączyć z Koletym.

Z Tryjestu d. 8 Grudnia.

Przez Korf odebraliśmy dosyć pomyślnie doniesienia. Ibrahim Basza opuścił wprawdzie Trypolizę i postąpił ku Napoli di Romania, ale wzięcy dla wydobycia się z niebezpieczne-

go swojego stanowiska, niżeli uderzenia na do-brze obwarowane to místo. Grecy zebrali różne oddziały woyska pod Trypolizą i spodziewali się za iednym zamachem zniszczyć szczątki woyska Egipskiego. Z przykrego tego położenia potrafił się Ibrahim przez nagłe odciągnięcie z Trypolizy wydobyć; poszli jednak za nim Grecy i za nadejściem im posiłków może na niego samego uderzą. Niedostatek żywności w Morei jest równie dla Turków, iak dla Greków dotkliwym, zwłaszcza w Modon i Koron doszedł do najwyższego stopnia, i z utęsknieniem oczekiwane jest oddawna przyrzeczone Ibrahimowi z Alexandryi wsparcie. Grecy zaś otrzymali od związków znaczne dowozy żywności, tak, iż przynajmniej pierwsze potrzeby zaspokoić mogą. Umiarkowane stronnictwo w Napoli di Romania po wielu kłótniach odniosło przewagę nad swoiemi przeciwnikami, i spodziewać się należy, iż pośrednictwo sprzymierzonych Mocarstw z wdzięcznością od Greków przyjęte zostanie.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, to jest dnia 31 b. m., doną będzie nigdy tu niewystawiona wielka nowa Komedya z niemieckiego na polski język przetłómaczona w 5ciu aktach: *Wnieci Laurowy, czyli Surowość Praw Wojskowych.*

WIELKA LOTERYJA

NA TRZY REALNOŚCI i KOSZTOWNOŚCI.

Za najwyższym pozwoleniem, puszczone są do wygrania przez loteryją następujące Realności:

1mo **WIELKIE HAMERNIE i HUTY**

ŻELAZNE

kopalniami węgla na wieczne czasy zaopatrzone, z gruntami, przyległościami do tego przedmiotu zabudowanemi w St. Lorenzen pod Steyermarkiem, za które wygrającemu jeżeliby takowych obić nieuczzył sobie, w gotowiznie Summa 200,000 Ryńskich jest ofiarowaną.

2do. WIELKI DOM w MIEŚCIE GRATZ wraz z pięknym Angielskim Ogrodem, Browarem, Gorzelnią i wielu innemi gospodarskimi zabudowaniami, lub w gotowiźnie summa 40,000 Ryńskich.

3to. MAIĘTNOŚĆ TRESTERNITZ o milę od miasta Marburg nad rzeką Drau, w najpiękniejszej okolicy leżąca, oprócz żyznych gruntów także i w Winnice obfitująca, lub w gotowiźnie 20,000 Ryńskich.

4to. z BRYLLANTOW i SZMARAGDOW w eleganckim guście zrobiony Damski ubiór, obejmujący grzebień w formie Diademu, fermuarę, seigné i 2 parv kulczykow, ważący razem 60 karatów Bryllantow i 57 karatów Szmaragdow, lub w gotowiźnie 12,500 Ryńsk.

5to. PIĘKNY SERWIS SREBRNY, w najnowszym fasonie zrobiony, obejmujący 1140 kłtow srebra Wieduskiej próby, lub w gotowiźnie 5000 Ryńskich.

Oprócz tych pięciu wielkich wygrwań, których odkupne summy wynoszą 277,500 R. Loterya ta zawiera jeszcze w sobie 21,059 Trafferow, w grywających różne kwoty pieniężne po 6000, 2000, 1000, 500, 200, 100 i t. p. wynoszących summę 258,530 Ryńsk, ogólna przeto summa wygranych wynosi 536,030 Ryńsk, której to summie żadna z istniejących Loteryj nietylko wyrownać nie może, lecz owszem ze względu na tę znaczną

liczbę Trafferow, iudzież na znakomite summy odkupne, a mianowicie na szczerpłą stawkę słusznie między innymi nawet na pierwszeństwo zasługuje. Z samej albowiem ilości 21,059 Losów wygrwających oczywista już dla grających okazuje się korzyść, ile że z przecięcia na kaźden 8 los iedna wygrana paść musi, co przy podobney Loteryi rzadko zdarzyć się może. Los ieden kosztuje 10 Ryńskich Szeynami lub 18 Złp. i z powodu przed i potrafiających więcej razy wygrać może, zaś biogracemu razem 10 sztuk, udzielony zostanie bezpłatnie 11 czerwono drukowany gratis-los, któren najmniej 1go Dukata w złocie pewnie wygrać musi, a prócz tego posiada jeszcze te same prerogatywy, co i los zwycaizny, a zatem wynika podobieństwo że i główny los trafić może. Ciągnięcie teyż Loteryi podzielone jest na dwie Klasy; pierwsza pewnie i niezawodnie odbędzie się w Wiedniu d. 9 Stycznia, druga 16 Maia 1827 roku, a los kupiony do 1wszey służy już bez dalszey opłaty i do 2gi Klasy. Losów do teyż Loteryi dostać można w Kancelarze Loteryi zagranicznych Józefa Luis, w Krakowie w Rynku przy Ulicy Grodzkiej Nro 24, gdzie także obszerniejszy Plan teyż Loteryi i Ryciny Realności gratis udziela się. Tamże można nabyć Losów do Loteryj Klassycznych Berlińskiej i Warszawskiej.

D O N I E S I E N I A.

Trybunał Iwszey Instancyi Wolnego, Niepodległego/ i ściśle Neutralnego Miasta
Krakowa i Jego Okręgu

Podaje do publiczney wiadomości, iż gdy z rewizyi Depozytów Kryminalnych w dniu 18 Października r. b. odbytey okazało się, że w Massach Kryminalnych niżej wyrażonych znaydną się rzeczy następujące, iako to:

1. W Massie Maryanny Szymonowney i Stępnowskiego kołnierzyk.
2. — — Józefa Ostrowskiego, inaczey Tomasza Nowaka 15 złp. 25 gr. Sakiewki, Szeynami Ryńs: 2, Pulares i buty.
3. — — Andrzeia Pyszkowskiego i Macieia Obrębskiego, obrusek koronkami obszyty, prześcieradło złe, chustka bawełnana cienka, fartuch, koszula kopnopa, chustka lniana, płachta poślankowa.
4. — — Wincentego Zrazińskiego w woreczku skurzanym złp. 20 gr. 22.
5. — — Józefa Wilklińskiego, płaszcz żołnierski, spódnie, zielony surdut, chustka na szyję, koszula, półkoszulek, młotek, obcigi, szydła 3 szewskie.
6. — — Bastra Mikołajia poszkodowanego świder.
7. — — Szlizingera Józefa prześcieradła 3, koszula białołowska, świcy woskowej kawałek, tasiemka, trykotu kawałek, nici, ucho żelazne.
8. — — Kasprzyckiego Michała 1 złp. 6 gr.
9. — — Katarzyny Ziembiankiej i Franciszka Marczewskie 16 złp. gr. 24.

10. W Massie Zembrowskiego koszul 3, i Frak.
11. — — Zelińskię Małgorzaty chusteczka.
12. — — Wolfa Szymona chustka i kłótka.
13. — — W massie Kubikiewicza Felixa 1 złp. i gr. 14.
14. — — Franciszka Duczynińskiego 5 gr.
15. — — Józefa Koźmińskiego złp. 1 gr. 12.
16. — — Jana Sayferta trzewiki czarne, świdrow 4, maszynka do robienia ognia papieru kolorowego 4 i 1/2 arkuszy, woreczek skurzany, drugi pończochowy, karty stare.
17. — — Józefa Pełkowskiego butów para, rękawiczek para, chustek dwie.
18. — — Leybla Eyzkowicza blachy miedzianey sztuka i kawałek żelaza.
19. — — Rubesza Andrzeia sprzączka tombakowa, ścierka, świecy woskowej kawałek, chustka bawełniana, i dłótka.
20. — — Zaięcowny Joanny miedzią 23 gr., nożyk, grzebień, koszula lniana, płachta, bryt płucienney spodnięv, chusteczka bawełniana, mydła kawałków 6, igielnik i nici trochę.
21. — — Augustyna Niedzwiedzkiego, Karwickiego, Pawłowiczowey, fartuch perkalowy, pytel z młyna, 2 kaftaniki, czekciery płócienne, pilniki 2.
22. — — Marcinkowskiego Andrzeia złp. 2 gr. 23, surdut granatowy, frak czarny, kaftanik biały sukieny, kamizelka czarna, spodnie sukienne niebieskie, kołdra kraykowa, furażerka, kamizelka biała, druga perkalowa w kolory, koszul 3, pułkoszulek, spodnie niebieskie płucienne, drugie białe, gatak dwoie, chustek kolorowych 3, białych 4, korali małych nitok 6, krzyżyk srebrny, nieciograytarówka, brzytw 3.
23. — — Wilhelma Hana złp. 8 gr. 29.
24. — — Rzemieńskiego Jakóba chustka czarna iedwabna, druga w kratkę czerwona i niebieską, muszlinowa w kropeczki, rękawiczki welniane, cholewy stare, kozik, maszynka do chustki na szyję, złp. 3 gr. 3.
25. — — Salarnona Tafe, torba płócienna i czypek.
26. — — Jacka Kmiecńskiego szelki, spodnie granatowe, czapka manszastrowa czarna.
27. — — Józefa Pironczyka złp. 14 gr. 20, trzos skurzany.
28. — — Kmicikowey Franciszki i Krotofilowey, kłótka zepsuta.

Przeto po wysłuchaniu wniosku urzędu publicznego, Trybunał wzywa interes w tem mających, iżby po odebranie powyższych Mass do Trybunału Iwszey Instancyi w przeciągu roku iednego od daty niniejszey zgłosili się, w przeciwnym bowiem razie Massy nie zgłaszających się, Skarbowi publicznemu przyznane zostaną.

Mak. Iski.

W Krakowie dnia 9 Grudnia 1826 r.

Skarżyński, Sekr. Tryb.

W dniu 2 Stycznia 1827 r. o godzinie 3 po południu, na Zwierzyńcu przy Krakowie w domu pod L. 355, w drodze exekucyi Sądowey odbędzie się publi zna licytacyia na wdzierżawienie urzychodów z domu, oraz Ogrodu przyległego na Zwierzyńcu przy Krakowie w Gminie IX. pod L. 355 położonego, a to na lat trzy bez przerwy, to jest od 5go Stycznia 1827 r. do podobnegoż dnia i miesiąca w roku 1830. Chęć zatym licytować mających zaopatrzonych w Vadinn złp. 30, podpisany Kómornik na czas i miejsce oznaczone zaprasza. Warunki pretendantom do tej dzierżawy, przed rozpoczęciem licytacyi odczytanemi zostaną, a do momentu tego w kancelaryi podpisanego przezyranemi bydz mogą.

W Krakowie dnia 27 Grudnia 1826 r.

Teodor Jaworski, Kom: Sąd.

W dniu 2 Stycznia 1827 r. o godzinie 11 ranney w Kleparzu przy Krakowie, na targowisku końskim, w drodze exekucyi Sądowey odbędzie się publiczna licytacyia klacz 3ch; chęć licytować mających podpisany Kómornik na czas i miejsce oznaczone zaprasza.

W Krakowie dnia 27 Grudnia 1826 r.

Teodor Jaworski, Kom: Sąd.

